

Dokument nr. 15:32

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 562

Innlevert 12. september 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 20. september 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Hvilke virkemidler vil samferdselsministeren benytte for å øke andelen nullutslippsbiler kjøpt av private og næringsliv, og hvordan skal barrierene for å benytte nullutslippsbiler reduseres?»

Begrunnelse:

Innenfor transportsektoren vil en økt andel nullutslippsbiler bidra positivt til å redusere lokale partikkelutslipp og de norske klimagassutslippene. På sikt er det sannsynlig at det vil være en serie ulike teknologier som vil ta over for diesel og bensinbiler. Batteribiler kan utgjøre en betydelig andel. Norskbaserte Think er blant de som har kommet lengst i verden med å kommersialisere denne teknologien etter mer enn ti år med utvikling og produksjon. Eieren Ford har nylig annonsert at de vil trekke seg ut av Think Nordic på Aurskog. Dermed står miljøatsingen og det høykompetente miljøet rundt elbilen i fare for å forsvinne. Hovedutfordringen for Think Nordic har vært å etablere et stort nok hjemmemarked. Det er så langt solgt noe over 1 000 Think elbiler i Norge.

Det er i forbindelse med markedsintroduksjonen store muligheter for myndighetene til å påvirke beslutningsprosessen til private og næringslivskunder når de skal velge transportmiddel.

Svar:

Samferdselsdepartementet er opptatt av de positive miljøkonsekvensene en satsing på elbiler og annen type miljøvennlig kjøretøyteknologi kan ha. Elbilene har ingen forurensende utslipp fra motoren og svært lav motorstøy sammenlignet med andre kjøretøy. Øvrige miljøulemper vil være knyttet til produksjon

av elektrisk kraft. En overgang til elbiler vil derfor bidra til bedre luftkvalitet og mindre støy.

Samferdselsdepartementet, Finansdepartementet, Miljøverndepartementet og Nærings- og handelsdepartementet har arbeidet med ulike tiltak for å tilrettelegge for økt bruk av elbiler i Norge. Dette har bl.a. resultert i at det er iverksatt en rekke avgiftspolitiske tiltak som betyr betydelig subsidiering av kjøp og bruk av elbiler i Norge: fritak for engangs- og årsavgift, fritak av bompenger, fritak for vrakpantavgift, gratis offentlig parkering og lavere avgifter for elbil som firmabil. I forbindelse med statsbudsjettet for 2001 ble det vedtatt nullsats på merverdiavgiften for elbiler og at investeringsavgiften skulle fjernes med virkning fra 1. januar 2002.

Det er således gjort mye når det gjelder rammebetingelsene for både kjøp og bruk av elbiler. Det finnes ikke flere muligheter for vesentlige avgiftslettelser knyttet til kjøp og bruk av elbil i Norge.

En viktig barriere for en større overgang er bruk av elbil er slike kjøretøys begrensede rekkevidde og nyttelast samt lavere topphastighet enn andre biler. Andre teknologiske løsninger som overviner disse begrensningene, kan derfor vise seg å ha større gjennomslagskraft i markedet. Store bilprodusenter som GM og Honda har valgt å satse på hybridløsninger og brenselcelleteknologi framfor elbil som framtidens miljøteknologi for kjøretøy. Ved en forbedret batteriteknologi kan elbilen på sikt ha et større potensial i markedet enn i dag.

Samferdselsdepartementet disponerer en egen tilskuddsordning for å støtte forsøk med bruk av alternative drivstoff og miljøvennlig teknologi for å legge til rette for økt overgang til mer miljøvennlige alternativer i transportsektoren. I de senere årene er en be-

tydelig del av disse tilskuddene vært rettet inn mot nullutslippsløsninger. I år har vi for eksempel gitt penger til Miljøbil Grenland som skal prøve ut ny type batteriteknologi i elektriske kjøretøy. Vi støtter også andre miljøer innbefattet Bellona og Norsk Hydro som arbeider for utprøving og videreutvikling av nullutslippsløsninger.

For øvrig vil jeg vise til svar fra miljøvernministeren på spørsmål fra representanten Åslaug Haga 12. september hvor det går fram at miljøvernministeren sammen med andre berørte statsråder vil gå gjennom dette på nytt for å se om det er noe ytterligere som kan gjøres når det gjelder generelle rammebetingelser til elbil.

Spørsmål nr. 563

Innlevert 12. september 2002 av stortingsrepresentant Heidi Sørensen

Besvart 20. september 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Hvilke grep vil arbeids- og administrasjonsministeren gjøre for å øke andelen nullutslippsbiler kjøpt gjennom offentlige innkjøp og redusere barrierene for å benytte nullutslippsbiler i offentlig virksomhet, og er innkjøp av nullutslippsbiler en del av "Grønn Stat"-satsingen, som skal sørge for at staten har en bærekraftig og grønn innkjøpspolitikk?»

Begrunnelse:

Innenfor transportsektoren vil en økt andel nullutslippsbiler bidra positivt til å redusere lokale partikkelutslipp og de norske klimagassutslippene. På sikt er det sannsynlig at det vil være en serie ulike teknologier som vil ta over for diesel og bensinbiler. Batteribiler kan utgjøre en betydelig andel. Norskbaserte Think er blant de som har kommet lengst i verden med å kommersialisere denne teknologien etter mer enn ti år med utvikling og produksjon. Eieren Ford har nylig annonsert at de vil trekke seg ut av Think Nordic på Aurskog. Dermed står miljøetsatsingen og det høykompetente miljøet rundt elbilen i fare for å forsvinne. Hovedutfordringen for Think Nordic har vært å etablere et stort nok hjemmemarked. Spesielt har etterspørselen fra offentlig virksomhet vært betydelig lavere enn forventet. Statsminister Kjell Magne Bondevik sa under åpningen av elbilfabrikken i Aurskog i november 1999: "Alle statlige organer pålegges å kjøpe elbil der det er mulig." Men så langt har 14 kommuner gått til innkjøp av 39 "Think City". Gjennom statskjøpsavtalen har statlige etater kjøpt fem "Think City". Det kan derfor synes som om disse påleggene ikke har kommet, at staten ikke benytter sin betydelige markedsrett som innkjøper, eller at det må gjøres mer proaktive reguleringsgrep for å få fart på markedsintroduksjonen.

I sin tale i forbindelse med "Grønn stat - miljøledelse i departementene", sa miljøvernminister Børge Brende 5. mars 2002:

"Statens drift påvirker miljøet gjennom blant annet innkjøp, energibruk, transport og avfallshåndtering. For eksempel kjøper staten varer og tjenester for rundt 75 mrd. kr årlig. Staten som innkjøper har altså betydelig markedsrett og er en stor kunde for næringslivet. Gjennom å stille miljøkrav til leverandører og produkter kan staten støtte opp om næringslivets miljøarbeid og påvirke markedet i positiv retning mot rimeligere og bedre utvalg av miljøvennlige produkter."

Svar:

La meg først få presisere at innkjøp i statlig/offentlig sektor i prinsippet er et desentralisert ansvar, dvs. at den enkelte virksomhet er direkte ansvarlig for egen innkjøpsvirksomhet. En for stor sentralisering av innkjøpene medfører etter min oppfatning en fare for at staten kan utøve en innkjøpsmakt som faktisk reduserer konkurranse og effektivitet, og dermed dyrere innkjøp for staten. Jeg tror derfor ikke at sentraliserte og/eller sentraldirigerte innkjøp nødvendigvis er spesielt bra, verken i forhold til målsettinger om en effektiv og moderne statlig/offentlig sektor, eller når det gjelder arbeidet for et bedre miljø. Alle statlige/offentlige oppdragsgivere skal i hovedregel følge innkjøpsregelverket slik dette er utformet i lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter. Lovens hovedprinsipp er som kjent at alle offentlige/statlige anskaffelser/innkjøp skal skje etter åpen og fri konkurranse, og på en slik måte at det ikke gis fortrinnsrett til enkeltleverandører på teknisk eller nasjonalt grunnlag.

For øvrig oppmuntrer staten til økt bruk av elbiler gjennom utvikling av generelle rammebetingelser, som fritak for engangs- og årsavgift, fritak for bompenger, fritak for vrakpantavgift, gratis offentlig parkering og lavere avgifter for elbil som firmabil.

Representanten Sørensen viser i sitt spørsmål til bl.a. statskjøpsavtalen. Jeg går ut fra at dette er den avtalen som elleve statlige virksomheter/selskaper med betydelig transportbehov har gått sammen om. Dette samarbeidet er basert på frivillighet, mens de mer formelle og praktiske sider ved avtaleinnngåelse

og -forvaltning er satt bort til Statens forvaltningstjeneste/Statskjøp. Det er således ikke tale om noen sentral statlig rammeavtale for innkjøp av biler. Dagens samkjøpsavtale har så vidt jeg vet tilbud om elektriske biler fra både Bertel O. Steen (Peugeot) og Think Nordic AS (Think). Jeg er også kjent med at det finnes ytterligere tilbud om elektriske biler i markedet. Think har imidlertid over en ikke ubetydelig periode vært en av de to utvalgte leverandører (etter konkurranse) på bilavtalen, og skulle etter min mening således ha hatt et meget godt utgangspunkt for markedsføring av sitt produkt til store bilbrukere innad i staten (f.eks. Forsvaret, Rikstrygdeverket, Statens vegvesen mfl.). Det er for øvrig min oppfatning at alle statlige virksomheter skal ha størst mulig frihet til å ivareta og løse sine oppgaver uten for mange på-

legg, eller "proaktive reguleringsgrep". Dette innebærer frihet under ansvar på alle virksomhetsområder, også i miljøspørsmål, og jeg er overbevist om at dette vil føre til at flere etater på egenhånd velger å kjøpe miljøvennlige biler.

Når det er sagt, må jeg få legge til at jeg fullt og helt deler de synspunkter som miljøvernministeren gav uttrykk for i sin tale den 5. mars 2002. Med hensyn til videreføringen av "Grønn stat"-satsingen, vil arbeidet med innføring av miljøledelse i alle statlige virksomheter innen 2005, ha prioritet. En viktig del av dette arbeidet vil likevel være en mer målrettet innsats som kan gi virksomhetene et best mulig grunnlag til på egen hånd å stille konkrete, og relevante miljøkrav, ved alle leveranser av varer og tjenester.

Spørsmål nr. 564

Innlevert 13. september 2002 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 26. september 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvorfor er det ikke et rådgivningskontor for voldsofre i Oslo, når slike kontor er i de fleste andre store og i noen mindre byer i resten av landet?»

Begrunnelse:

Voldsofferforeningen har i en rekke år forsøkt å etablere et slikt kontor, men har så langt ikke lyktes. Dette fordi man ikke er villig til å finansiere to heltdsstillinger, som ser ut til å være behovet.

Jeg vil anta at behovet i Oslo er større enn noe annet sted i landet, både befolkningstallet tatt i betraktning, men også det forhold at det er i Oslo det er flest voldshandlinger som blir begått.

Voldsofrene er en gruppe som kan bli en stor utgiftspost for samfunnet hvis de sliter med sine problemer alene, og det synes derfor noe underlig at man ikke har sett at et rådgivningskontor nettopp kan være et sted å henvende seg når man får ettervirkninger av det overgrep man har vært utsatt for. Det kan være nok å få noen å snakke med.

Svar:

Det er en prioritert oppgave for Justisdepartementet, i samarbeid med andre sentrale og lokale myndigheter, å bygge ut hjelpen og støtten til ofrene for kriminalitet.

Siden 1996 har det vært gjennomført en prøveordning med opprettelse av rådgivningskontor for kriminalitetsofre. Det er opprettet kontorer i syv by-

er: Drammen, Fredrikstad, Haugesund, Tromsø, Kristiansand, Trondheim og Hamar. Kontorene er opprettet i samarbeid med politiet i vedkommende by, og bistår ofre for kriminelle handlinger med råd og veiledning, og videreformidler behov for juridisk og helsemessig hjelp. Rådgivningskontoret på Hamar og Kristiansand har to rådgivere som hver arbeider ca. 10 timer pr. uke. På de resterende kontorene er det en rådgiver som arbeider ca. 15/20 timer pr. uke. Med unntak av rådgiveren i Tromsø, er alle rådgiverne pensjonerte politimenn.

For å videreutvikle arbeidet ved rådgivningskontorene er det opprettet en koordinatorfunksjon ved Kompetansesenter for voldsoffearbeid (Høgskolen i Oslo). I regi av koordinatoren arrangeres det seminar for rådgiverne to ganger i året. Seminaret benyttes til erfaringsutveksling, samt videreutdanning av rådgiverne.

I tillegg til de syv kontorene som allerede er opprettet skal det i løpet av 2003 etableres ytterligere tre kontorer. I samarbeid med Politidirektoratet tar Justisdepartementet sikte på å etablere kontorer i Hordaland, Rogaland og Oslo politidistrikt i løpet av 2003. Det har tidligere vært gjort forsøk på å etablere et kontor i Oslo, noe som etter min oppfatning er en sentral oppgave. Det har imidlertid vist seg svært vanskelig å rekruttere en daglig leder etter samme modell som ved de andre kontorene, der rådgiverne er pensjonerte polititjenestemenn. I Oslo vil det derfor bli åpnet for å ansette en person med annen bakgrunn og på andre vilkår enn ved de andre kontorene.

Spørsmål nr. 565

Innlevert 13. september 2002 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 25. september 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«Folkevalgte som er arbeidsledige blir trukket i dagpenger for den tiden som går med til forberedelser og møter i kommunestyre og fylkesting. Dette har resultert i at arbeidsledige folkevalgte har søkt permisjon for å kunne være berettiget til ledighetstrygd.

Vil statsråden ta initiativ til å endre regelverket slik at folkevalgte som er arbeidsledige ikke ekskluderes fra muligheten til å være folkevalgt?»

Begrunnelse:

Arbeidsledige folkevalgte som mottar dagpenger, kommer i en vanskelig situasjon. De blir trukket i dagpenger for tid de bruker til forberedelse og møter. Dette på bakgrunn av at Aetat regner møtegodtgjørelse som lønn som har betydning for retten til dagpenger. Godtgjørelsen er ment å skulle kompensere for utgifter som en har ved å være folkevalgt. Det er ikke ment å være lønn og det blir derfor gitt særskilt kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste. Dagpengereguleringen skiller heller ikke på hvor mye eller lite man har tjent i de timene det skal trekkes for.

I tillegg til at dagpengegodtgjøringen går til fradrag i dagpengeytelsen, vil spørsmålet om den arbeidsledige kan defineres som reell arbeidssøker bli reist. En person som deltar i kommunestyremøter og andre møter i forbindelse med verv som folkevalgt anses ikke å være reell arbeidssøker i dette tidsrommet. Tiden vedkommende er opptatt med møtevirksomhet vil medføre at dagpengene graderes, dvs. reduseres som følge av at vedkommende ikke er helt arbeidsledig, jf. folketrygdloven § 4-13.

Svar:

Spørsmålet om samordning av dagpenger og godtgjørelser for politiske verv i kommunestyre og fylkesting har vært tatt opp med departementet tidligere. Departementet har hittil inntatt det standpunkt at lønnede politiske verv må likestilles med andre lønnede verv i relasjon til dagpenger.

Gjeldende regelverk medfører at dersom et politisk verv er lønnet, likestilles dette med lønnet arbeid. For verv som bare representerer delvis sysselsetting, blir dagpengene avkortet slik at dagpenger tilstås med samme prosentsats av full stønad som reduksjonen i arbeidstid utgjør i forhold til vedkommendes tidligere "vanlige" arbeidstid. Det er de bestemmelser om reduserte dagpenger som gjelder for delvis arbeidsledige og delvis permitterte, folketrygdloven § 4-13 om graderte dagpenger, som anvendes for per-

soner som har inntekt i forbindelse med verv.

Representanten Gjøl sier i sin begrunnelse for spørsmålet at "Godtgjørelsen er ment å skulle kompensere for utgifter som en har ved å være folkevalgt. Det er ikke ment å være lønn og det blir derfor gitt særskilt kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste".

Spørsmålet om godtgjørelser for kommunale og fylkeskommunale verv har tidligere vært forelagt Kommunal- og regionaldepartementet som har bekräftet uttalt at "Arbeidsgodtgjøringen er altså en særlig betaling for vervet som folkevalgt". Godtgjørelsen må anses som lønn, om enn ikke alltid som *full* lønn. Det er også et poeng at lønn for politiske verv inngår i det grunnlag som dagpengene beregnes av, slik at det er parallellitet her.

Folketrygdloven § 4-3 uttaler at "For å få rett til dagpenger må medlemmet ha tapt arbeidsinntekt som arbeidstaker på grunn av arbeidsløshet". Videre: "Medlemmet anser ikke å ha tapt arbeidsinntekt dersom vedkommende for det aktuelle tidsrom har krav på lønn." Jeg vil bemerke at selv om det skulle være adgang til for en person å frasi seg retten til godtgjørelse for politiske verv kan ikke det føre til at en der ved kan unngå reduksjon i dagpengene. Det er et hovedprinsipp i dagpengeordningen at en person som har krav på lønn i utgangspunktet ikke fyller vilkårene for dagpenger i samme tidsrom. Dette medfører at en person som har krav på godtgjørelse for arbeid, ikke kan frasi seg denne med virkning for retten til dagpenger. En slik ordning vil åpne for muligheten til å "velge" dagpenger i stedet for lønn.

Jeg vil understreke at direkte utgifter som kompenseres i forbindelse med vervet som folkevalgt, reiseutgifter osv., ikke regnes som lønn.

Mange arbeidsledige på dagpenger kan ha inntekter fra noen timer til noen dagers arbeid ved siden av dagpengene. Disse inntektene skal oppgis slik at dagpengene avkortes. Dette gjelder så vel i privat som i offentlig virksomhet.

Jeg er enig i at det er viktig å motivere folk til å påta seg offentlige tillitsverv. Å gjøre dette ved å særbehandle personer som påtar seg politiske verv innenfor en generell stønadsordning for arbeidsløse finner jeg vanskelig. Det vil neppe møte forståelse at personer i offentlige verv skal behandles gunstigere i dagpengeordningen enn tilsvarende tilfelle både i og utenfor offentlig virksomhet.

Jeg vil derfor ikke endre regelverket for å gi unntak for inntekter som kommer fra godtgjørelser for arbeid som utføres i offentlige verv i kommunal- og fylkeskommunal virksomhet. Jeg vil imidlertid be

Aetat redegjøre for praktiseringen av regelverket, ikke minst med hensyn til hvor mye dagpengene avkortes i de tilfeller hvor kompensasjonen for det po-

litiske vervet er så begrenset at den ikke kan ses på som reell lønn.

Spørsmål nr. 566

Innlevert 16. september 2002 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 20. september 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«På Lillehammer ble det i forkant av OL bygd ut et stort fibernettverk for telekommunikasjon. Dette var en statlig investering, men nettet eies og forvaltes av Telenor. Lillehammer kommune og kompetanse- og teknologikrevende virksomheter har behov for tilgang til et slikt høykapasitetsnett. På tross av flere henvendelser fra kommunen til Telenor, har disse aktørene ikke fått tilgang på nettet.

Hva vil næringsministeren gjøre for at denne infrastrukturen kan bli til nytte for regionen?»

Begrunnelse:

Teleinfrastrukturen var en nødvendig investering for telekommunikasjon til verden fra OL-arrangementet. Som med annen statlig investering til infrastruktur hadde dette likevel formål å gi regionen utviklingsmuligheter etter OL. Regionen har stort behov for ny næringsutvikling. Det ligger et stort potensial i utvikling av kompetanse- og teknologikrevende virksomheter. På Lillehammer er det et voksende miljø innenfor dette, med høyskolen, kunnskapsparken, militær- og høyskoletilbudet på Jørstadmoen m.m. En godt utbygd teleinfrastruktur vil være en forutsetning for å lykkes. Infrastrukturen ligger der og burde gi regionen en stor fordel. Lillehammer kommune har flere ganger henvendt seg til Telenor for å uttrykke sitt eget behov, og har som regional utviklingsaktør ønsket å få Telenor med på en felles utviklingsstrategi sammen med andre aktører det nettverket skulle utnyttes. Så langt har ikke Telenor imøtekommet dette. Nå bygger offentlig eiet elverk og andre nye fibernett. Dette virker samfunnsøkonomisk inkonsekvent når staten allerede har bygget ut et gedigent nettverk. Jeg er veldig klar over at Telenor skal drive kommersielt på lik linje med andre aktører. Poenget her er likevel at dette nettverket var en statlig investering for OL og for etterbruk, som regionen må dra fordeler av. Det synes meningsløst at dette nettet nærmest ikke er i bruk så mange år etter utbyggingen når behovet er der.

Svar:

Investeringene i ny teleinfrastruktur i Lillehammer-regionen i forbindelse med de olympiske leker ble foretatt av daværende Televerket uten at det ble bevilget særskilte midler til formålet. Ved omdanningen av Televerket til Telenor AS ble denne infrastrukturen, på linje med annet infrastruktur forvaltningsbedriften eide, overført til det nye aksjeselskapet Telenor.

Tilgang til Telenors infrastruktur i Lillehammer-regionen reguleres ut fra samme regler som tilgangen til annen infrastruktur som Telenor eier. Regulering av tilgang, herunder vilkår for tilgang, til infrastrukturen er en oppgave som tillegges telemyndighetene, dvs. Post- og teletilsynet og Samferdselsdepartementet. På denne bakgrunn har Nærings- og handelsdepartementet bedt om en redegjørelse fra Samferdselsdepartementet, jf. vedlegg.

Det er verken riktig eller heldig at Nærings- og handelsdepartementet *som eier* foretar seg noe i forhold til Telenor i en sak som dette. Innenfor de rammer som reguleringsmyndighetene setter vil det være opp til selskapets administrasjon og styre å disponere selskapets aktiva i ordinær forretningsmessig virksomhet.

Vedlegg til svar:

Nærings- og handelsdepartementet

Deres ref
2002010899 2002/3912

Vår ref
02/2254-2 JR

Dato
19. september 2002

Spørsmål til skriftlig besvarelse til Nærings- og handelsdepartementet vedrørende tilgang til teleinfrastruktur

Den teleinfrastrukturen som ble etablert særskilt i forbindelse med OL i 1994 bl.a. på Lillehammer og

som ble ansett å ha etterbruksverdi, ble finansiert over Televerkets ordinære investeringsbudsjett og aktivert i Televerkets balanse på samme måte som de ordinære investeringene i Televerkets nett på den tiden. Televerket var inntil 1. november 1994 forvaltningsbedrift og som sådan en del av staten, men det ble ikke bevilget særskilte midler over OL-budsjettet til dette formålet. På samme måte som øvrige anleggsmidler i Televerkets balanse ble denne infrastrukturen som var spesielt anskaffet for å håndtere ekstrabelastningen ved OL, overført til Telenor AS ved omdanningen av Televerket til aksjeselskap. Det som skiller disse anleggsmidlene fra øvrige anleggsmidler i Telenor er at de er anskaffet først og fremst for å ivareta et relativt stor, men meget tidsavgrenset behov. Avkastningen på disse investeringene må derfor antas å ha vært relativt liten så langt.

I spørsmålet fra representanten Rudihagen vises det til at aktører ikke har fått tilgang til denne infrastrukturen. Samferdselsdepartementet legger imidlertid til grunn at det er Telenors *vilkår* for tilgang som er bakgrunnen for spørsmålet.

Samferdselsdepartementet kan for sin del ikke se noen grunn til at tilgang til denne infrastrukturen eller tjenester produsert ved hjelp av denne skulle kunne kreves levert til andre vilkår enn tilgang og tjenester produsert i nettet for øvrig.

Med hilsen

Eva Hildrum e.f.

Jørn Ringlund

Spørsmål nr. 567

Innlevert 16. september 2002 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 23. september 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Etter at staten overtok ansvaret for sjukehusa, treng vi stortingsrepresentantar grundig informasjon frå helseregionane for å kunna gjera oss opp ei meining kva som trengst av løyvingar for vår region.

Vil helseministeren medverka til at stortingsrepresentantane kan få all informasjon som dei ulike helseføretaka sit inne med?»

Grunngjeving:

Med bakgrunn i dei store kutta som styret i Helse Bergen har gjort, har eg bedt administrerande direktør invitera oss stortingsrepresentantar frå Hordaland til ein gjennomgang av ulike forhold ved Helse Bergen.

Eg får svar attende at Helse Bergen må forholde seg til Helse Vest, og at det er berre Helse Vest som kan invitera stortingsrepresentantar til informasjonsmøte.

Eg ber om at helseministeren ordnar opp i desse tilhøva slik at vi som skal gjera vedtak får kjennskap/kunnskap om alle forhold vi treng, og at dei ulike helseføretaka kan ta direkte kontakt med "sine" stortingsrepresentantar.

Svar:

Eg legg stor vekt på å leggje til rette for at Stortinget og stortingsrepresentantane skal få den informasjon som trengst for å fylle rolla si og for å kunne behandle budsjettsaker og andre saker om dei nye hel-

seføretaka. Eg legg òg vekt på at dette skjer i former som samsvarer med etablerte prosedyrar for dialog mellom storting, departement, forvaltning og eigde selskap. Med det som utgangspunkt vil eg trekkje fram dette:

For alle regjeringar er det ei utfordring at dokument som blir lagde fram gir eit best mogleg grunnlag for vurderingar og avgjerder i Stortinget. Dette gjeld for denne Regjeringa, også for dei forslaga som blir sette fram om helseføretaka. Eit viktig grunnlag for budsjettproposisjonane vil vere det meldingssystemet som blir etablert med utgangspunkt i helseføretakslova § 34. Her er dei regionale helseføretaka pålagde å leggje fram ei årleg melding som både inkluderer rapport og framtidige planar. I vedtektene for dei regionale helseføretaka er det presisert at meldinga også skal inkludere vurdering av behovssituasjonen. Frå departementet si side legg vi opp til faste prosedyrar som skal sikre at dette innspelet kjem på tidspunkt og måtar som sikrar at det kan inngå i avgjerdsunderlaget for statsbudsjettet. Frist for første sett av meldingar blei sett til 1. juli 2002, og departementet har fått meldingar frå alle dei fem regionale helseføretaka. Eg legg vekt på at dette systemet må utviklast vidare og at det skal gi eit godt grunnlag for den overordna styringa av dei regionale helseføretaka. Meldingane som no er mottekne, vil bli kort omtalt i St.prp. nr. 1 for Helsedepartementet, og dei vil og kunne gjerast tilgjengelege for Stortinget.

Eg legg til at ei viktig problemstilling er i kva grad tildelinga av ressursar til dei regionale helsefø-

retaka skal baserast på valde objektive kriterium, eventuelt om dette skal supplerast med konkrete behovsvurderingar i forhold til situasjonen i den enkelte helseregion. Dette vil vere eit tema når forslaga frå finansieringsutvalet (Hagen-utvalet) skal vurderast, og eg kommenterer det ikkje nærmare her.

Med bakgrunn i det direkte konstitusjonelle og politiske ansvaret eg har overfor Stortinget, legg eg til grunn at kontakten med helseføretaka bør skje i former som ikkje skaper uklare forhold om dette. Eg

vil her og vise til dei prinsippa som er beskriv i brev dagsett 20. november 1998 frå Stortingets sitt presidentskap til fagkomiteane i Stortinget. I og med at dei regionale helseføretaka har ein overordna organisatorisk posisjon i forhold til helseføretaka i regionen, bør kontakten alltid kanalisierast gjennom dei regionale helseføretaka - også i tilfelle der det er ønske om kontakt med lokale helseføretak. Eg legg også til grunn at det vil vere naturleg og rett at departementet deltek i slike kontaktar på vanleg måte.

Spørsmål nr. 568

Innlevert 16. september 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 23. september 2002 av utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson

Spørsmål:

«Hva vil utviklingsministeren foreta seg for raskt å avklare hvorvidt det er begått klanderverdige økonomiske disposisjoner av norske bistandsmidler i Worldview Rights og Worldview International Foundation?»

Begrunnelse:

Avisen Nationen har nylig informert om at det foreligger en rapport med betenkn timer i Utenriksdepartementet, der det slås fast mistanke om økonomiske uregelmessigheter i Worldview Rights. Worldview Rights regnes som den norske avdelingen av Worldview International Foundation (WIF) eller Worldview Group. Worldview Rights er imidlertid organisert som en selvstendig stiftelse, med hovedsete i Stavanger.

Betenkningene kom fram etter en total gjennomgang av Worldview Rights og Worldview International Foundation (WIF), som ble foretatt av eksterne konsulenter engasjert av henholdsvis Utenriksdepartementet og NORAD. Konklusjonen av denne gjennomgangen var at granskingen burde fortsette. Utenriksdepartementet bekrefter overfor Nationen at alle bevilgninger til Worldview Rights skal gjennomgås for å finne ut om pengene er brukt i henhold til forutsetningene.

WIF har også tidligere vært gjenstand for granskning, og har mottatt kritikk bl.a. for den interne kontrollen med hvordan pengene ble brukt.

Utenriksdepartementet har nå stanset alle utbetalinger til Worldview Rights. Organisasjonen har imidlertid mottatt totalt 40 mill. kr siden 1993. I tillegg har den internasjonale organisasjonen, WIF, mottatt 60 mill. kr bare de siste fem årene.

Slike avsløringer bidrar til å så tvil om norske bistandsmidler brukes slik de er forutsatt, og om de bi-

drar til beste for utvikling og fattigdomsbekjempelse i den 3. verden. Dette er ytterst uheldig for legitimiteten til norsk bistandspolitikk. Det faktum at en rekke framstående politikere deltar og har deltatt i ledelsen i organisasjonen, bidrar ytterligere til at slik tvil kan få grobunn i opinion og mediene. Det er derfor uhyre viktig å få fortgang i granskingsarbeidet når det foreligger mistanke om økonomiske uregelmessigheter. I tilfellet med Worldview må det raskest mulig avklares hvorvidt det har skjedd noe klanderverdig i organisasjonens virksomhet. Åpenheten rundt denne prosessen, samt konklusjonene av granskingen, må være størst mulig.

Svar:

Jeg deler representanten Hagas syn på viktigheten av at norske bistandsmidler brukes slik det er forutsatt og at de bidrar til beste for utvikling og fattigdomsbekjempelse i den tredje verden. Det stilles klare krav til de organisasjoner vi samarbeider med. Regelmessig kontroll med bruken av midlene er av stor betydning for å sikre fortsatt bred oppslutning omkring norsk bistandspolitikk. Denne kontrollen foretas løpende overfor alle organisasjoner som mottar bistandsmidler. Jeg er enig i at det er viktig med åpenhet rundt slike prosesser.

Som et ledd i dette arbeidet tok NORAD i januar i år initiativet til en ekstern gjennomgang av organisasjonen Worldview International Foundation. På samme måte tok Utenriksdepartementet i april i år initiativet til en tilsvarende ekstern gjennomgang av organisasjonen Worldview Rights. Gjennomgangen av organisasjonene har vært mer tidkrevende enn antatt og pågår fortsatt. Det har blant annet sammenheng med at den eksterne konsulenten har ventet på fremleggelsen av revisjonsrapporten for 2001 fra Worldview International Foundation og på svar på de

spørsmål som er stilt til Worldview Rights' prosjekter. Til tross for gjentatte purringer er hverken nevnte revisjonsrapport eller endelige svar mottatt.

Vi har nå bedt om at begge rapporter ferdigstilles innen utgangen av oktober i år. Når rapportene er mottatt, vil vi vurdere innholdet og ta stilling til

spørsmålet om den videre oppfølging. Før rapportene er mottatt og vurdert, vil det ikke være mulig å uttale seg nærmere om deres innhold. Dersom det er ønskelig, vil jeg være rede til å komme med ytterligere informasjon når rapportene er mottatt og har vært vurdert av Utenriksdepartementet.

Spørsmål nr. 569

Innlevert 16. september 2002 av stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim

Besvart 24. september 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Endringer i lov om likestilling ble behandlet av Stortinget våren 2002. Undersøkelser viser at de fleste universiteter og høyskoler ikke følger opp lovendringene i likestillingsloven om at ledelsen ved institusjonene plikter å søke å forhindre seksuell trakassering.

Hva vil statsråden gjøre for at likestillingsloven følges opp ved utdanningsinstitusjonene innenfor høyere utdanning?»

Begrunnelse:

Seks av ti universiteter og vitenskapelige høyskoler har ikke innført regelverk og rutiner som følger opp Stortingets vedtak.

Svar:

De nye lovbestemmelsene trådte i kraft 1. juli i år.

Lovendringen krever etter Likestillingsombudets tolking at institusjonene må utarbeide planer eller ret-

ningslinjer for å følge opp de nye forpliktelsene. Flere universiteter og høyskoler hadde alt slike retningslinjer på plass før dette ble lovbestemt. Ikke alle institusjoner har fått dette på plass så kort tid etter lovendringen. Jeg tror ikke det bør tolkes som at universiteter og høyskoler ikke vil følge opp loven. Det forutsetter jeg at de vil gjøre. Mange av institusjonene er store og komplekse organisasjoner. En bred intern prosess med diskusjon og involvering av tilsatte og studenter vil sannsynligvis gi bedre effekt med hensyn til å ivareta formålet med de nye bestemmelsene enn om ledelsen raskt fastsetter nye retningslinjer.

Jeg er kjent med at Likestillingsombudet i brev 10. september 2002 til universiteter og høyskoler orienterte om lovendringen, og samtidig bad om en tilbakemelding om hvilke tiltak institusjonene har satt i verk eller har planer om å sette i verk for å følge opp de nye bestemmelsene. Jeg vil søke å holde meg orientert om resultatene av denne gjennomgangen og eventuelt følge opp saken overfor institusjonene.

Spørsmål nr. 570

Innlevert 18. september 2002 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 1. oktober 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hele 93 pst. av bruken i svømmehallene våre er uorganisert virksomhet. Dette er noe et samlet storting har sett på som viktig for idrettsanleggene våre. Det er 18-20 millioner besøkende i norske svømmehaller pr. år.

Vil derfor statsråden ta et initiativ for å bedre vilkårene for bygging/vedlikehold av svømmeanlegg, spesielt i forhold til ny finansiering av idretten og spillemiddelkriterier?»

Svar:

Jeg vil i den sammenheng få understreke at Stortingets signaler på dette punkt er fulgt. I St.meld. nr. 14 (1999-2000) ble svømmeanleggene trukket frem som en prioritert anleggstype, og tilskuddssatsen ble av den grunn hevet. Prioriteringen var en direkte konsekvens av at svømming er en aktivitet som folk i stor grad organiserer selv og som har stor oppslutning. Gjennom behandlingen av nevnte stortingsmelding ble det dessuten gitt tilslutning til fortsatt satsing på

rehabilitering. I 2002 ble det satt av 140 mill. kr til rehabilitering av idrettsanlegg. Hele 45 mill. kr av disse ble fordelt til svømmeanlegg. Ingen andre anleggstyper var gjenstand for en så tydelig prioritering.

Et samlet storting har fremhevet barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år) som sentrale målgrupper. I så måte fremstår også anlegg som flerbrukshaller, kunstgressbaner og enkelte nærmiljøanlegg som sær-

lig viktige. Infrastruktur for idrett og fysisk aktivitet må ivareta helheten, og det er derfor flere hensyn som må vurderes og ivaretas.

Endringen av tippenøkkelen innebærer mer midler til idrettsformål, og vil gi mulighet til en styrket innsats i forhold til de prioriteringer som ligger i St.meld. nr. 14 (1999-2000) og behandlingen av denne.

Spørsmål nr. 571

Innlevert 18. september 2002 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 25. september 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ifølge NSF blir Læreplanverket 97 når det gjelder svømmeopplæring ikke fulgt opp i kommunene.

Vil statsråden ta initiativ for å kvalitetssikre dette, og få status på svømmeopplæringen?»

Svar:

Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen fastsetter under kapittelet om kroppsøving at elevene skal bli trygge i vann gjennom lekpregede aktiviteter slik at de gjennom svømming kan lære å berge seg selv. Elevene skal også arbeide med å mestre livbergningsteknikker i vann.

Læreplanverket er fastsatt som forskrift. Bestemmelsen om svømming fastsetter således en plikt for kommunen til å sørge for svømmeopplæring som beskrevet. Ifølge forskrift til opplæringsloven § 12-1b) må skolens tilsynsplikt være særlig skjerpet ved svømmeundervisning.

For å sikre at rettigheter og plikter i henhold til opplæringslovgivningen, herunder Læreplanverket, blir oppfylt, har Utdannings- og forskningsdepartementet delegert tilsynsmyndighet til Statens utdanningskontorer, se rundskriv F-23-99. Myndigheten omfatter også rett til å gi pålegg dersom elevers rettigheter ikke blir oppfylt.

Spørsmål nr. 572

Innlevert 18. september 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 25. september 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Skattedirektoratet har gitt støtte for at det skal betales moms på utleie av tannlegers pasientportefølje og utstyr. Dette betyr endring av praksis, og vil gi merkostnader for pasientene. Endringen vil ramme situasjoner der to eller flere praktiserende tannleger deler kostnader, og der bare den ene er eier av praksisen. Høye drifts- og etableringskostnader gjør at mange organiserer seg slik i dag. Tilsvarende organisering av legepraksis gir ikke momsbelastning.

Er en slik forskjellsbehandling rimelig?»

Svar:

Jeg er kjent med Skattedirektoratets uttalelse, men saken har ikke vært til behandling i departementet. Departementet vil få seg saken forelagt innen kort

tid. Generelt vil jeg si at det etter merverdiavgiftsreformen i 2001 skal beregnes merverdiavgift ved omsetning av alle typer varer og tjenester, med mindre den aktuelle vare eller tjeneste er uttrykkelig unntatt. Som tjeneste anses også hel eller delvis utnyttelse av immaterielle verdier.

Helsetjenester, herunder tannhelsetjenester, er et eksempel på tjenester som er unntatt merverdiavgiftsplikt. Også formidling av helsetjenester er unntatt. Det samme gjelder utleie av arbeidskraft for utøvelse av helsetjenester. Tannleger skal derfor ikke betale merverdiavgift på tannlege-tjenesten, men må betale merverdiavgift på alle innkjøp av varer og tjenester til virksomheten.

Hvis tannlegen omsetter andre varer og tjenester som er merverdiavgiftspliktige, må disse avgiftsbe-

regnes på vanlig måte. Utleie av varer (utstyr) er et eksempel på en slik tjeneste. Denne tjenesten var avgiftspliktig også før det ble innført en generell avgiftsplikt på tjenester. Utnyttelse av en immateriell verdi, slik som utnyttelse av praksiseiers pasientportefølje, er også en avgiftspliktig tjeneste etter merverdiavgiftsloven.

Jeg forstår spørsmålet slik at det dreier seg om omsetning mellom tannleger som driver selvstendige virksomheter. Når en tannlegevirksomhet er organi-

sert i flere selvstendige rettssubjekt, istedenfor i ett, så kan dette utløse en plikt til å beregne merverdiavgift når varer og tjenester omsettes mellom disse. Avgiftsplikten følger da som en konsekvens av merverdiavgiftssystemet. Jeg viser til at det uansett ikke er avgiftsplikt på utleie av helsepersonell og fast eiendom.

Jeg vil avslutningsvis vise til at reglene vil være de samme enten det dreier seg om organisering av en tannlegepraksis eller en legepraksis.

Spørsmål nr. 573

Innlevert 18. september 2002 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 2. oktober 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«En kvinne i Gjesvær i Nordkapp kommune ønsker å overta fiskerettighetene etter sin avdøde mann, en virksomhet de begge har vært sammen om å bygge opp, men hun har fått avslag fordi hun ikke har vært oppført på blad B i fiskermanntallet. Saken var omtalt i Finnmark Dagblad den 24. august d.å., og har også vært dekket av flere andre medier.

Finner statsråden avslaget rimelig, eller vil han bevirke at hun kan videreføre parets felles livsverk?»

Svar:

Vilkårene for å få delta i torskefisket i gruppe I fremgår av forskrift av 1. desember 2000 om adgang til å delta i fisket etter torsk for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62°N i 2001.

Ifølge denne forskrift må eier av fartøyet og hovedsmann være oppført på blad B i fiskermanntallet for å få adgang til å delta i torskefisket gruppe I, jf. § 1 første ledd bokstav b. Det er således en forutsetning for alle som vil delta i torskefisket gruppe I at de er oppført på blad B i fiskermanntallet. Dette er begrunnet med at vi ønsker at eiere av fiskefartøy skal være aktive fiskere. Hovedregelen er videre, jf. forskriften § 6 første ledd, at deltakeradgangen til torskefisket gruppe I bortfaller ved fartøyeiers død.

Fra denne hovedregelen er det gjort et unntak i §

6 annet ledd. Den som ved arv erverver fartøy som hadde adgang til å delta i gruppe I, kan likevel gis adgang til å delta i gruppe I når vilkårene i § 1 og 3 er oppfylt. Dette innebærer blant annet at den som erverver fartøyet ved arv må være oppført på blad B for å få deltakeradgang. Arvtaker kan også selge fartøyet, og ny eier kan da gis adgang til å delta i gruppe I forutsatt at vilkårene i § 1 og 3 er oppfylt. Regelverket åpner ikke for at man kan dispensere fra disse reglene. Deltakerlovens krav om at fiskeflåten skal være fiskereid ligger til grunn for dette regelverket.

Unntaksreglene skal nettopp ivareta slike situasjoner som den foreliggende. Arvtaker gis etter disse reglene et reelt valg med hensyn til om hun eller han vil overta fartøyet eller vil selge det. Gjenlevende ektefelle kan således delta i fisket dersom vedkommen- de ønsker det. Disse reglene gjelder for alle som kommer i en slik situasjon, uavhengig av kjønn.

Den aktuelle saken som stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo nevner, reiser det grunnleggende spørsmål om hvem som kan eie fiskefartøy. Det vil være naturlig å se på denne problemstillingen i forbindelse med oppfølgingen av arbeidet med Eier- skapsutvalgets innstilling, som blant annet har behandlet spørsmålet om det skal dispenseres fra deltakerloven ved arv og generasjonsskifte.

Jeg håper dette gir svar på spørsmålet.

Spørsmål nr. 574

Innlevert 20. september 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 26. september 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Klassekampen omtaler 7. september en avtale mellom et konsortium av oljeselskaper og tyrkiske myndigheter om en planlagt oljerørledning fra Baku ved Kaspiahavet til Ceyhan ved Middelhavet. Rørledningen er omstridt blant annet av miljømessige grunner, og fordi tyrkiske sikkerhetsstyrker skal bidra til å sikre arbeidet med rørledningen.

Vil Regjeringen ta noen initiativ for å sikre at menneskerettighetshensyn og miljøhensyn skal bli ivarettatt i forbindelse med etableringen av rørledningen?»

Begrunnelse:

Klassekampen 7. september 2002 refererer til en rapport som er skrevet av en undersøkelseskomisjon nedsatt av en rekke organisasjoner. Disse kritiserer blant annet at oljeselskapene blir gitt makt over den tyrkiske staten.

Statoil er blant selskapene som er med i dette konsortiet. Den tyrkiske regjeringen skal ha fritatt oljekonsortiet fra alle krav gjennom tyrkisk lov, bortsett fra grunnloven. Dette betyr at en ikke vil være forpliktet av nye miljømessige, sosiale eller andre lover som påvirker oljerørledningen.

Det er også blitt hevdet at avtalen synes å nekte borgere i Tyrkia rett til en uavhengig domstol i tilfeller av erstatningskrav eller andre forhold.

Tyrkiske sikkerhetsstyrker har ofte vært anklaget for brudd på menneskerettighetene. Det er derfor grunn til å være på vakt når disse skal ha et ansvar for å sikre mot sosial uro rundt rørledningen.

Svar:

Jeg er kjent med at norsk olje- og gassindustri, inkludert Statoil, har interesser i området rundt Kaspiahavet.

Internasjonaliseringen av norsk olje- og gassindustri berører i mange tilfeller spørsmål relatert til menneskerettigheter, korrupsjon og demokratiutvikling. Internasjonale organisasjoner, interesseorganisasjoner og myndigheter, i tillegg til bedriftene selv, har viet disse problemstillingene økt oppmerksomhet de siste årene.

Regjeringen legger til grunn at norsk olje- og gassindustri, Statoil inkludert, forholder seg til de grunnleggende menneskerettigheter og miljøhensyn i tråd med de internasjonale avtaler som Norge er forpliktet av og etter de etiske prinsipper som gjelder for god forretningsførsel.

Spørsmål nr. 575

Innlevert 20. september 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 27. september 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hva vil miljøvernministeren gjøre for at bystyrevedtaket i Kristiansand om at sjøbodene ikke skal benyttes til leiligheter, blir effektivt?»

Begrunnelse:

Dagbladet avslørte i sommer hvordan utbyggere av hytter i strandsonen i Hurum utnytter lovverket for å få satt i gang utbygging. Området ble regulert som næringsomt og dermed slipper utbygger å overholde reglen om å bygge minst 100 meter fra vannet.

I Dagbladet 27. juni uttalte statssekretær André Støylen følgende: "Når det fungerer slik at eierne har enerett på bruk av hytta om sommeren, og dermed hindrer andre fra å leie den, er jeg enig i at dette kalles

smutthull i loven." Videre sa han: "Vi stoler på at fylkesmannen følger de regler som gjelder. Nå som Dagbladet har reist en problematikk som er ny, må vi vurdere å gjøre noe med reglementet i lys av dette."

Nå fremkommer det at Kristiansand kommune i Vest-Agder også har regulert inn områder som næringsarealer for sjøboder strandsonen. Sjøbodene skulle i utgangspunktet ikke benyttes som leiligheter. Bystyre gjorde vedtak om at bodene ikke kan benyttes som leiligheter så sent som i september 2000. Nå har det likevel kommet frem at bodene benyttes til utleie/sommerleiligheter. Kommunepolitikerne føler seg nokså hjelpeløse i forhold til at vedtaket fattet i september 2000 ikke blir overholdt. Ordføreren konstaterte i NRK Sørlandet den 13. september 2002 at vedtaket ikke fungerer etter hensikten ettersom folk

fortsetter å bygge sjøboder som er innredet stikk i strid med bystyrevedtaket om at bodene ikke skulle innredes som leiligheter. Ordføreren er av den oppfatning at reglene derfor bør endres slik at det blir tillatt å benytte bodene som leiligheter. I brev av 13. september til stortingsrepresentant Sylvia Brustad skriver miljøvernministeren at han er av den oppfatning at det kan være aktuelt å omforme arealer med nedlagt næringsvirksomhet til leiligheter, service- og reiselivsanlegg eller andre formål, som ligger i strandsonen. Miljøvernministeren åpner etter mitt syn her for at kommunene kan regulere strandsonen som næringstomt for å unngå lovverket. Norges strender skal etter strandlovens intensjon være vernet mot utbygging. Signalene fra miljøvernministeren kan tyde på at han ikke følger opp denne intensjonen.

Svar:

Jeg vil først understreke at jeg anser strandvernet som viktig. Byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen er nedfelt i en egen paragraf i plan- og bygningsloven, og det er bred politisk enighet om beskyttelsen av strandsonen. I mitt brev av 13. september i år til stortingsrepresentant Sylvia Brustad, påpekte jeg dette. Der gav jeg også uttrykk for den oppfatning at det kan være aktuelt å omforme arealer med nedlagt næringsvirksomhet til leiligheter, service- og reiselivsanlegg eller andre formål. Jeg presiserte imidlertid at slik bygging i tilfelle må skje etter en grundig vurdering, og slik at byggingen ikke kommer i konflikt med nasjonale interesser. For slike "grå arealer" kan ny virksomhet være positivt, og vil kunne gjøre områdene lettere tilgjengelig for allmennheten. Dette kan ikke tolkes i den retning stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland antyder, at jeg her åpner for å omgå lovverket.

Vi skal ha en streng praktisering når det gjelder bygging i 100-metersbeltet langs sjøen. Sjøboder som stortingsrepresentant Klungland spør om, kan bare bygges når de er nødvendige for fiskeriene, eller det er uttrykkelig hjemlet i plan etter plan- og bygningsloven. Dette følger av bestemmelsene i plan- og bygningsloven § 17-2 om byggeforbudet i strandsonen. Slike bygg kan ikke tas i bruk til beboelse uten dispensasjon eller gjennom at kommunen endrer plan-

nen for området slik at det åpnes for bruksendring. Både ved behandlingen av dispensasjonssaker og ved behandlingen av planendringer vil fylkesmannen kunne gripe inn for å hindre bruk av sjøbodene som er i strid med allmenne hensyn. Uten dispensasjon eller planendring vil bruken av sjøboder til beboelse kunne medføre straffeansvar. Den vil også kunne følges av kommunen gjennom pålegg om retting og tvangsmulkt. Jeg viser til at jeg i mitt brev av 8. mars i år har gitt fylkesmennene pålegg om å være spesielt oppmerksomme på saker som gjelder dispensasjoner og planer i strandsonen, og om nødvendig bruke sin innsigelsesrett mot kommunale vedtak.

Når det gjelder spørsmålet om bystyrevedtaket i Kristiansand om at sjøboder ikke skal benyttes til leiligheter, vil jeg understreke at det er kommunen og fylkesmannen som behandler enkeltsaker, og Miljøverndepartementet kommer vanligvis ikke inn i saksbehandlingen. Reguleringsplaner og kommuneplaner der fylkesmann eller andre fagmyndigheter har reist innsigelse, avgjøres imidlertid av departementet. Også håndhevingen av plan- og bygningsloven er et kommunalt ansvar. Dersom det foretas ulovlige tiltak, har kommunen ansvaret for å følge opp. Dersom kommunene ikke er tilstrekkelig aktive, kan det være aktuelt for fylkesmannen å gripe inn.

Bystyrevedtaket i Kristiansand og spørsmålet om ulovlig bruk av sjøboder, relaterer seg først og fremst til Flekkerøy. Miljøverndepartementet er kjent med problemstillingen fra presseomtale og fra kontakt med fylkesmannen i Vest-Agder, men vi har ikke hatt spørsmålet til behandling. Kommunedelplanen for Flekkerøy ble vedtatt av kommunen i 1995. Når sjøboder i området brukes i strid med planen og senere bystyrevedtak, er det et kommunalt ansvar å følge dette opp, eventuelt i samråd med fylkesmannen. Jeg er kjent med at Kristiansand kommune nå vil ta kommunedelplanen for Flekkerøy opp til revisjon. I dette arbeidet skal også fylkesmannen medvirke. Jeg har ikke grunnlag for å gå nærmere inn i denne saken, idet jeg forutsetter at kommunen og fylkesmannen håndterer den videre, og i den forbindelse tar hensyn til det nasjonale målet om beskyttelse av strandsonen.

Spørsmål nr. 576

Innlevert 20. september 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 4. oktober 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Blinde og svaksynte er gitt rett til lese- og sekretærhjelp gjennom forskrift. Personer med lese- og skrivevansker eller dyskalkuli kan ha tilsvarende behov for slik hjelp. Manglende ferdigheter i skriving og lesing gjør forpliktelser i forhold til offentlige etater, dokumenter og avtaler svært vanskelig. Dette påfører de enkelte store ulemper, og i noen tilfeller endog påtale.

Vil statsråden ta initiativ til at personer med lese- og skrivehemninger kan få rett til nødvendig lese- og sekretærhjelp?»

Svar:

Blinde- og svaksynte har rett til stønad til lese- og sekretærhjelp fra folketrygden.

Utgifter til lese- og sekretærhjelp kan dekkes for at den blinde eller svaksynte skal kunne gjennomføre utdanning, opplæring eller arbeidstrening med sikte

på å skaffe seg eller beholde høvelig arbeid. Det kan også gis stønad til nødvendig hjelp til å søke arbeid etter endt skolegang eller etter avsluttet attføring. Utgifter til disse områdene dekkes i den utstrekning de er nødvendige.

Utgifter til lese- og sekretærhjelp kan også dekkes for at den blinde eller svaksynte skal kunne fungere i høvelig arbeid med opptil 30 timer pr. måned, og for at de skal kunne delta i organisasjonsvirksomhet, politisk eller sosialt arbeid med opptil 30 timer pr. måned.

Jeg ser en utvidelse av ordningen til også å gjelde for personer med lese- og skrivevansker eller dyskalkuli vil kunne hjelpe flere i hverdagen. Samtidig vil en slik utvidelse sannsynligvis innebære vesentlige merutgifter for folketrygden, og må derfor vurderes opp mot andre områder og tiltak innen folketrygden. Regjeringen har ikke funnet å kunne prioritere et slikt tiltak i forslaget til budsjett for 2003.

Spørsmål nr. 577

Innlevert 20. september 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 30. september 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hvilke tiltak/sanksjonsmuligheter har kommunene for å hindre at sjøboder blir benyttet til leiligheter, og hva vil miljøvernministeren foreta seg for å hindre en gedigen utbygging langs kysten?»

Begrunnelse:

Jeg viser til sjøbodproblematikken på Flekkerøy i Kristiansand. Kommunen har gjort vedtak om at sjøbodene ikke skal benyttes til leiligheter, men bodene blir likevel benyttet til dette. Langs kysten er det et problem for forvaltningen at folk tar seg til rette ut over det loven gir anledning til i 100-metersbelte.

Det er mange sjøboder som har vært benyttet til næringsvirksomhet i strandsonen i Norge. Miljøvernministeren har i brev til stortingsrepresentant Sylvia Brustad svart at han vil åpne for at nedlagt næringsvirksomhet nå kan benyttes til leiligheter, service- og reiselivsanlegg eller andre formål.

Dersom eksempelet fra Kristiansand blir fulgt opp av andre kommuner, vil dette innebære en gedi-

gen utbygging av kystsonen vår. Sjøboder vil bli innredet til hus/hytter uten at reguleringsmyndighetene har gitt tillatelse for dette og uten kontroll.

Svar:

I mitt brev av 8. mars i år om skjerping av plan- og dispensasjonspraksis i strandområdene har jeg også tatt opp problemet med ulovlige tiltak. Det er vist til reglene om sanksjoner i plan- og bygningsloven kap. XIX og til Kommunal- og regionaldepartementets rundskriv H-3/01 om reaksjoner mot ulovligheter etter plan- og bygningsloven. Samtidig har jeg i brevet pekt på at kommunen som ansvarlig plan- og bygningsmyndighet har plikt til å følge nøye med på hva som skjer i strandsonen og sørge for at plan- og bygningsloven håndheves. Dessuten har jeg uttalt at fylkesmannen fortsatt må holde kontroll med hva som skjer av tiltak i strandsonen for å sikre at nasjonale målsettinger blir ivaretatt.

De nevnte regler i plan- og bygningsloven gir plan- og bygningsmyndighetene gode muligheter for

å håndheve loven også i forhold til ulovlig bruk av sjøboder. Det er hjemmel for å utferdige pålegg om opphør av ulovlig bruk. Deretter kan det utferdiges forelegg mot den som ikke innen fastsatt frist etterkommer pålegget. Plan- og bygningsmyndighetene kan dessuten fastsette tvangsmulkt for å få gjennomført pålegg etter loven.

Jeg har også uttalt at det kan være aktuelt å omforme arealer med nedlagt næringsvirksomhet til leiligheter, service- og reiselivsanlegg eller andre formål, men jeg har samtidig presisert at slik bygging i tilfelle må skje etter en grundig vurdering, og slik at byggingen ikke kommer i konflikt med nasjonale interesser. For slike "grå arealer" kan ny virksomhet

være positivt, og vil kunne gjøre områdene lettere tilgjengelig for allmennheten. Dette innebærer selvsagt ikke at jeg mener at eksisterende sjøboder kan innredes til hus/hytter uten at reguleringsmyndighetene har gitt tillatelse og uten kontroll. Endring av sjøbod til fritidshus innebærer en bruksendring etter plan- og bygningsloven. Slik bruksendring i strid med en reguleringsplan vil kreve dispensasjon eller omregulering. Det innebærer at det må foretas en nærmere vurdering av slike saker blant annet i forhold til målet om å sikre allmenn ferdsel og naturkvaliteter i strandsonen.